

Naistööline ja talunaiserahvas

Naistöölised revolutsioonilise tööväe juhtidena.

Naistelegaadid Kominterni 6. kongressil,
mis juulis-augustis Moskvas ära peeti.

Dr. K. Jatzwold
in NSV Riikl.
ametukogu

Kodused juhatused

Munade hoidmine.

Munad mäsfitakse taktude sisse, pannakse korni ja riputatakse kuiva jahedasse kohta.

Munade alalhoidmise viise on palju; võib ka lubjaga segatud wees hoida, eht määratakse pealt sula rasva eht wahaga. Muna võib ka kuivas liivas hoida.

Seasinkide soolamine.

Wärsteid seasinkide leotatakse mõni tund külma wee sees, wõetakse wälja ja õõrutatakse peene salpeetriga hoolega totku. Wõetakse siis puuanum, raputatakse rohkesti soola põhja ja pannakse singid nii sisse, et kamara pool alla ja sisemine pool peale jääb, raputatakse taunis rohkesti soola ja salpeetrit peale. Pannakse siis jälle kord sinke ja raputatakse jälle soola ja salpeetrit. Kui kõik singid anumast on, siis tuleb niiviisi kolm päewa seista lasta, mille järel teedetud külmakslainud tange soolwesi üle kallatakse. Wajutiselt pannakse puhtad lauad ja kiwid peale ning lastakse külmas kohas 6—8 nädalat soolduda. Kui singid sooldunud, siis wõetakse anumast wälja ja lastakse paar päewa naela otsas nõrguda, siis riputatakse nädalaks suitsu. Neid võib aga ka suitsutamata teeta ja süüa.

Seente soolamine.

Söödavad seened puhastatakse, pestakse ja kupatakse soolawees ära, nõristatakse kuivaks, mille järel puhta kotiga kahe laua wahale pannakse, kuhu raste kiwi wajutiselt peale tõstetakse. Kui seened ühe päewa wajutise all on seisnud, siis pannakse nad

puhta puuanuma sisse, hästi soola wahale raputades. Peale pannakse lauad ja kiwi wajutiselt ja hoitakse jahedas kohas.

Villes ja wärsketapsaste hoidmine.

Kapsad wõetakse sügisel juurtega maast wälja ja pannakse keldrisse püsti nii seisma, et nad üksteise külge ei puutu; juurte peale pannakse pakfult kuiva liiwa. Niiviisi seisawad kapsad, kui hea kelder on, kogu talwe läbi.

Peetide, porgandite ja kaalide hoidmine.

Kui ülewalmimetatud juurwili hästi kuiv on, siis pannakse iga selts ise hunikusse kuiva ja jahedasse keldrisse ning kallatakse leiwaga üle, et wahed täiesti täis ja humitud liiwaga üleni kaetud oleks. Juurwilja võib ka maa all kuivas liivas hoida, kus muld pakfult peale on aetud ja õlgedega finni kaetud.

Sapud kurgid.

100 kurki puhastatakse ära. Kivipoti eht puundü põhja pannakse kord mustasõstra lehti, tammelehti ja wahje tilli, sinna peale kõrwuti ritta pestud kurgid (ei tohi aga üksteise peale panna). Siis ponnakse jälle kord lehti ja mädarõika raase. Sinna peale uuesti kord kurke juu. Kui kõik kurgid nõu sisse on pandud ja lehtedega pealt kaetud, walatakse jahutatud soolwett (ämbri wee peale 400 gr. soola) peale, nii et wesi kurtidest üle ulatab. Peale pannakse laud ja lauale kiwi. 2—3 päewa seisawad kurgid kõõgis, siis keldris.

Talunaisterahwad, walmistage end delegaatide koosolekute ümbervalmistele.

Eht küll eesti asundused teatud põhjustel, nagu keelelistel tingimistel, kirjanduse ja osalt jõudude puudusel, paljudes kohtades poliitiliselt aeglasmalt arenewad kui wene külad, siiski on ka siin juba tõsine töö käimas. Ka naisterahwad on sellesse töösse tõmmatud. Paljudes kohtades eesti asundustes on organiseeritud ja töötawad naisdelegaatide koosolekud.

Naisdelegaadid wõtawad elawalt osa nõukogude sektiioonide tööst, töötawad rewisjoni-komisjonides, kooperatiiwides jne. Rahjuks ei luba piiratud andmed täit pilti anda naisdelegaatide tööst eesti asundustes.

Aktiivsed talunaisterahwad maal peawad rohkem kirjutama, rohkem walgustama oma tööd „Edasis“, „Siberi Teatajas“ ja eestkätt meie ajakirjas „Naistööline ja talunaisterahwas“. See võimaldaks nende kogemusi kasutada teistes eesti asundustes ja looks parema võimaluse jeda tööd juhtida.

Naisdelegaatide koosolekutel on määratu suur tähtsus. Nende kaudu juudame meie naisterahwaid tõesti aktiivselt meie suure ülesehituse tööle ette walmistada. Delegaatide koosolekute kaudu juudame laiadesse hulkadesse wiia meie partei ja riigi põhiülesannete selgitust tööstuse ja põllurajanduse alal.

Naisterahwas saab tõmmatud külas alkoholi wastu wõitlusse, ujumastalisesse liikumisse, ta wõtab riigi kaitsesest — „Djoawiahimi“ rakufese kaudu osa.

Iga aastaga kasvab naisdelegaatide osawõtt igasugustest poliitilistest

hoogtöödest ja iseäranis nõukogude ümbervalimistest. Walimistel toetawad nad harilikult partei organisatsiooni poolt ülesseatud kandidaate ja wõitlewad sel teel külakurnaja nõukogudesse tungimise wastu.

Wiimastel walimistel walifid wene külades talupojad häameelega nõukogudesse neid delegaate, kes olid kinnitatud nõukogude sektiioonidesse ja seal hästi töötasid. Staraja-Rusja kreisis oli minewal aastal praktilisele tööle nõukogude sektiioonidesse 186 delegaati kinnitatud, nendest waliti 74 uutesse nõukogudesse.

Wõrdlemisi nõrgalt on seni naisdelegaadid osawõtnud kooperatiiwide ümbervalimistest, kuid kui praktikandid kooperatiiwide juures töötawad nad hästi. Hinna kirja, pealiskassude ja kauba omaduslise külje järelwalwega on nad mõjunud hindade alandamise peale.

Talunaisterahwad õpiwad delegaatide koosolekute kaudu uusi kultuurilisi põllumajanduse wormisid hindama. Näiteks, Karjala autonoomse wabariigi mitmes raioonis on läinud naisdelegaadid oma majapidamises uutele loomade toitmise wiisidele ja hakkasid agronoomi soowitusel rohkem armul juurewilja kaswatama.

Rohkem tähelpanu ümbervalimistele!

Silmaspidades delegaatide koosolekut külas, on tarwis sel aastal võimalikult paremini eesseeiswate ümbervalimistele ette walmistada.

Selles töös peawad naisterahwas-tele kõik organisatsioonid ja asutused

kaasa aitama. Ümberwalimised külas on oktoobri kuus.

Kuidas saavad walitud delegaadid?

Walida võib delegaati küla üldkoosolekul, ehk eriküljal naiskoosolekul. Efituse norm — üks esitaja 3—10 inimese peale. Efituse normi külas määrab ära raiooni ehk ringkonna (okrugi) partei komitee. Meie wäiksemates asundustes oleks soovitam wötta efituse normiks 3—5 inimest.

Eesti asundustes teeb delegaatide koosolekute organiseerimiseks raskusi see asjaolu, et meil õige tihti külas puudub partei rakute. Niisugusel juh tumisel on tarwis sïde luua lähemal olewa raiooni ehk ringkonna partei organisatsiooniga. Leeningradi ümbruses aga — otsekõhe Leeningradiga. Ka meie ajakirja kolleegiumi poole võib nõu- ja abi soovija pöörata.

Uudiseks jelle aasta ümberwalimistel on, et soovitam oleks walida kaheaastasi delegaatide koosolekuid, mis võimaldaksid enam sügavamalt teoreetilisi-programmilisi küsimusi käsitada ja tõsisemalt tungida praktilisesse töösse.

Mõnes meie eesti asunduses tuleks kaheaastaseid delegaatide koosolekuid walida ehk mõned wanad teiseks aastaks tööle jätta.

Delegaatide töö laiendamise tänuwuseks uudiseks on delegaatide koosolekute organiseerimine maal — kollektiivsetes majapidamistes, kommuunades. Nende koosolekutesse tuleb tõm-

mata ka ümbruskonnas elawaid naisterahwaid selleks, et kollektiivse majapidamise ideed jelle kaudu laiematesse hulkadesse wiia. Sel aastal peawad delegaatide koosolekud palju rohkem kui möödunud aastal rõhku panema majandusliste küsimustele.

Keda tuleb walida?

On tarwis walida niisugused talunaisterahwad, kes ennem ei ole delegaadid olnud ja kes ümbruskonna talurahwa seas lugupidamises on. Peale jelle tuleb walwata, et delegaatide koosolekutele saaks walitud ainult tehnikud, keskmised talunaised ja peaaesjalikult palgatöölised.

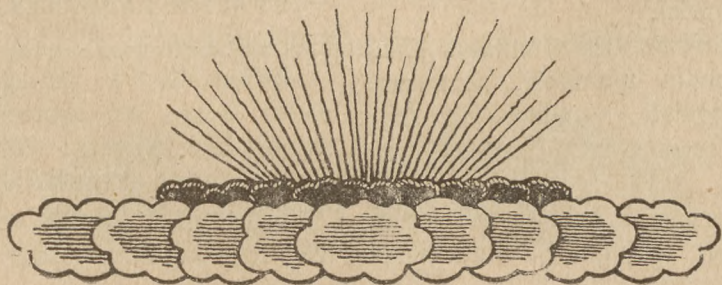
Wanad delegaadid peawad ilmuma ümberwalimise koosolekule, aitama seda koosolekut organiseerida ja läbiwiia. Nende kohus on oma tööst aruandeid teha, et walijad näeks et nad asjata neid ei ole walinud.

Wanade delegaatide wabastamine peab uute delegaatide ühisel koosolekul sündima.

See koosolek peab võimalikult pidulik olema, et teatud meeolu ja waimustust luua.

Ümberwalimistest peawad kõik talunaisterahwad suure tähelepanuga ja tõsidusega osa wõtma, sest delegaatide ees seisab tänawu suur ja tähtis ülesanne — õppida osa wõtma mitte ükski rahulikust majanduse ülesehitamisest, waid ka meie riigi kaitse ettevalmistamisest.

S. A.

Teise industrialiseerimise laenu toetamisele.

Oktoobrirevolutsioon wabastas töötavad naiste hulgas endise aja orjusikest. Andis neile võimaluse ajuda täieõiguslikkude riigi kodanikkudena uue elu ehituse tööle, tema igasugusel alal ja ulatusel.

Üks praeguse aja tähtsamatest ülesannetest meie majanduslike elu ehitamise alalt on teise industrialiseerimise laenu läbiwiimine.

Asi seisab selles, et endise kiirusega jatkata meie sotsialistlikult ehituse tööd selleks lähed riigile suurt ainelist jõudu waja. Sest hiigla tehaste, elektriamaade jne ehitamine ei ole seotud mitte wäheste kuludega. Sellepärast on waja kogu töötawate hulkade kaasabi ja toetus.

Sel eesmärgil lasub S.N.W. Liidu walitsus wälja 2-se industrialiseerimise laenu 500 miljoni rubla ulatuses, millise kestwuseaeg lõpeb 1938. aastal. Laenu jaguneb oma sissepoolest kahte osaks, esimene kuulub n.n. protsendiline (6% kuupongist, peale selle wõit) laenu osaks, teine osa on protsendita. Esimeses on wõitude arv wäiksem, teises suurem.

Wõitude wäljaloomine sünnib 4 korda aastas, wäljaarwatud wiimane aasta, mil 2 wäljaloominist on. Wõitude summad

on arwatud 100—5000 rublani, mis wõitude arvulisi ulatusi märksa tõsta lubab, endiste laenudega wõrreldes. Nii et protsendilises laenu osas on üldse wõituisid 956.750, milliste koguwäärtus 102.358.500 rubla, protsendita laenu wõitude arv aga 1.964.750 on — 209.176.500 rubla wäärtusega.

Laenu obligatsioonide hind on 25 rubla, milline omatorda wiiterublaste osadesse jaguneb ning seepärast ka osade kaupa muretseda wõib.

Kollektiivse laenuostmise juures on ettenähtud 8 kuuline järelmaksu võimalus, individuaalse ostu juures mitte rohkem kui kolm kuni. Kes obligatsiooni eest raha otseskohe wälja maksab saab 25 rubla obligatsiooni 24 rubla 50 kop. eest.

See on laenu sisseuline külg. Niid pöörame naistööliste ja talunaiste tähelepanu selle peale, et nad selle suure töö läbiwiimisest kõige jõuga osa wõtaksid, sest see seisab ka teie huwides, teisel poolt, kannatab selle ülesande lahendus palju, kui naised käsa külge ei pane. Eesti töölistnaised linnades ja talunaised asundustes, asuge tööle. Näidake, et ka sellest küljest oma sotsialistlikult isamaad ennatjalgarwalt toetate.

P.

Naisterahwas ja enesetaitse tulewases sõjas.

Riikwalitsus on alati ajanud ja ajab rahupoliitikat. Kõik mis on võimalik elnud, on meie riik teinud rahu alalhoidmiseks, sest et rahu alalhoidmine on üks peatingimistest meie riigi sotsialistlikul ülesehitamisel.

Selle peale waatamata et kapitalistlikud riigid wahetpidamata rahust ja sõjariistade ärafaotamisest lobisewad, walmistawad nad tõsiselt end sõjale. Ifta suuremaks ja suuremaks kaswawad nende riikide eelarwed sõjakulude peale.

Sõjahädadohtu on terve maailm täis. Kapitalistlikud riigid wõtawad endi wiimase jõu kokku, et häwitada meie töölis-talupoja riiki. Seda näitab terve rida diplomaatlike ja kaubanduslike läbirääki-

miste katkestamisi meie riigiga, Doni söe-kaewanduse protsessi jne.

Keegi ei wõi ütelda millal wõiwad meie waenlased endi plaanid täide wiia, sest siin on neil taktisuseks nende endi sissewised revolutsioonilised jõud ja ka omawahelised wastolud. Kindel on, et sõda on mõõdapääsemata ja seda on tarwis meelespidada igal juhul ja teha kõik mis võimalik meie riigi ja omakaitse tõwendamiseks.

Tulewases sõjas ei saa kindlaid piirid olla. Sõjategevus wõib ootamata igal pool lahti puhkeda, sest et peateguriteks saawad olema õhulaewad ja sealt allawifatarwad kihwtised gaasid ja lõhkeained.

Tulewafes sõjas ei sõdi üksi sõjamehed waid kõik kodanikud, waatamata wanaduse, terwislise seisutorra ja soo peale. Naisterahwaid, wigaseid, wanakesi, lapsi — kõiki puudutab sõjahädaoht ühtemoodi.

Organiseeritud töölised ja naistöölised hakkawad sellest arusaama ja meie näeme wabrikutes ja tehastes feltfilisi õppimas sõja ja keemia ringides ja niisama ka esimese abiandmise ringides.

Kaitsta end wõib ainult enesetegewuse kaudu. Arusaadaw, et ükski riik ei jõua warustada igaihte kaitseabinõudega, nagu gaasimasklega ehk ehitada kõikidele gaasi pelgupaigad. Meie ise peame endi eest muretsema ja sellega võimalikult kiiremal peale hakkama. Sest kui sõda lahti puhkeb, on hilja selle eest muretsema. Arusaadaw on, et pikalt sõda ette kuulutama ei hakata, sest peaaegu on tulewafes sõjas ka kiirus.

Milles seisab siis enesekaitse ettevalmistamine? Kõigepealt teadmises. Tarwis teada mis suguseid fihwtiseid aineid wõidakse tarwitada tulewiku sõjas, kuidas need ained mõjuwad meie teha peale, kuidas kaitsta end nende eest ja kuidas abi anda haigetele. Meil

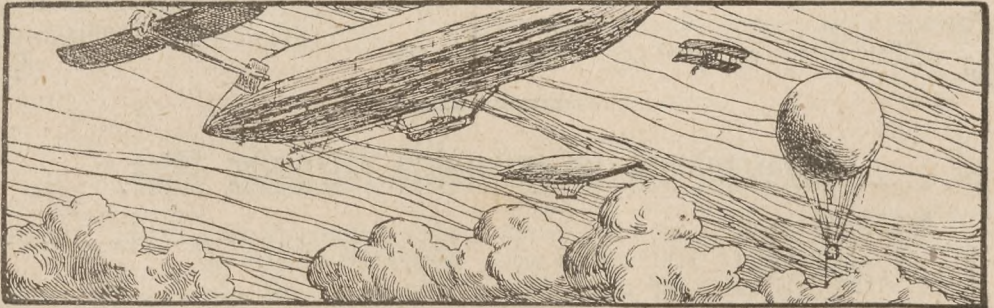
on waja teada wastase sõjariista ja osata kaitsta ennast selle eest.

Kui ilmasõjas Saksamaa esimest korda fihwtiseid gaasifid tarwitas, siis olid ohwrid wõimata suured. Lääne wäeliniil oli suremus 17—26%. Kui aga gaaside wastuabinõudega tundma õpiti, siis langes suremus 6,5%.

Tähendab, kaitsta wõib ja sellepärast peame teadma, kuidas seda teha. Tähtis on et igal kodanikul, iseäranis linna ja alemi elanikul oleks oma gaasi kaitsemaski.

Niisugusi maskesi praegu müügil küll ei ole, kuid DSDawiahim wõib eraelanitule kõige paremaid maskesi tellida 11 rubla tükk. Selleks on tarwis organiseeritud ja kindel tellimine asutuste, majade ühifuste, sõjaringide ja punaste nurtade kaudu DSDawiahimi ehitusosakonnale sisse anda. Kuid masktega peab ostama ümber käia. On palju ka lihtsaid abinõusid kuidas ennast kaitsta, neid peame me teadma nii linnas kui maal.

Sellepärast, feltfilised, juba nüüd, sügisel astuge sõjaringidesse, keemia ja esimese abiandmise ringidesse ja lugege kirjandust selle kohta.

Ilukirjandus

Ena — wõõrasema.

T. Mahnina jutustus (wenekeelest).

(Lõpp)

— Ju tal siis elu kodus ikka nii kibe oli, et oma sooja toanurga tuule a jää wastu wahetas.

— Ja mina lõin teda ka weel!

See mälestus piinas Grigoorit weel enam.

— Kuidas wõisin ma ometi oma lapse, oma tütre, Ooljakese wastu kätt tõsta? — heitis ta endale ette ning pisarad tungisid silma.

Nii sammus ta ringiwaatamata ja enda kibedaid mõtteid mõlgutades

mööda jõeäärt edasi ja pööras siis ma-sinlikult kõrwale.

— Ise olen süüdi, — lausus Gri-
goori endale, mööda ilmatupikka täna-
wat edasi astudes. — Ise olen süüdi.
Poleks waja olnud naist wõtta.

— Aga ma tahtsin ju Olgale ema...
— püüdis ta end enese ees õigustada,
kuid erapooletu südametunnistus ütles
selgelt:

— Waletad! Hakkasid lihtsalt arm-
mastama nagu loll. Ja kõige vähem
mõttesid sa selle juures Olga peale.
Hakkasid armastama ja abiellusid. Ei
saanud endast jagu. Ära nüüd nurise
midagi.

— Ise oled süüdi, ise oled süüdi, —
kordas ta nüüd juba kuuldawalt. Wastu-
tulejad kargasid ehmunult kõrwale.
Kättega weheldes rääkis ta iseendaga
ägedalt.

— Mida teha, mida teha? — tuksus
meelekohtis.

Otsustawalt jooksis Grigoori kodu
poole.

Anna polnud klubist weel tagasi tul-
nud. Korter tundus üksikuna ja maha-
jäetuna — Sowetti polnud toas.

— Kus ta on? — mõtles Grigoori
nagu ükskõikselt ja arwas kohe:

— Ahaa, wist wiis Anna ta naabrite
juure.

Ta istus sängile. Köht polnud tühi,
kuigi juba eilsest saadik söömata oli.

Toas oli pime ja waikne. Kuuldus,
kuis kõõgis pahasti kinnikeeratud kraa-
nist wett tilkus.

— Kap-kap-kap... — helises kõr-
wus pealetükkiwalt. See tilksumine
äritas Grigoorit, ei lasknud teda mõt-
teid koondada, kuid ta ei wiitsinud
siiski kõõki minna.

Peaaegu hirmuga mõtles ta, et naine
iga silmapilk wõib kodu tulla, et ta
temaga peab rääkima ja et ta siis ei
saa tütre peale mõelda ning minewikku
mällestada.

Peale Olga äraminekut tundis ta kuis
midagi katkes ka ta tunnetes naise
wastu. Ta juuresolekul ei tunnud Gri-
goori end wabana.

Waikse nukrusega mälestas ta neid
aegu, mil nad peale naise surma Olgaga
kahekesi sellessamas toas elasid.

Koduselt kohiseb samowar laual.
Pikkamisi katab Olga lauda ja paneb
lauale tingimata kolm tassi — isale,
omale ja ühe sinna, kus ema harilikult
istus.

Grigoori istub laua ääre ja küsib
tühja tassi nähes:

— Miks sa, Ooljakene, ema jaoks
tassi panid? Ega ema ju enam ei tule
meiega teed jooma.

Kuid Olga wastab tõsiselt:

— Ma tean, isa. Kui ta tassi waa-
tad, siis paistab ikka, et ema nagu
tuleks ja istuks oma kohale.

— Oh sa mu wäike waenelapseke
küll! — ütleb Grigoori, hellalt Oljat
oma põlwile tõstes ja tugewalt, tuge-
walt surub end tüdrukuke wastu ta
rinda.

Olga oli kuue aastane kui ema suri.
Ta surm oli pikaldane ja raske.

Kuuendat kuud raskejalgsega tegi ta
kõiki koduseid talitusi. Läks põõningule
pesu kuiwama panema. Komistas trep-
pil rasket korwi kandes ja kukkus kõ-
huli trepiastmele. Suutis weel waewalt
koju tulla, ja kui tuli, heitis woodisse,
kust enam ei tõusnud.

Selgesti mäletab Grigoori neid raskeid
päiwi.

Wara hommikuti läks ta kodust ära,
jättes naist heasüdamlise naabrinaise
ja kuueaastase tütre hooleks. Terwe
päewa piinas teda mõte: kuidas on
lugu Maaschaga, kas elab alles?

Kiiresti ruttas töölt kodu, hüppas
liikuwale trammile. Rõõmsalt pööras
haige oma kõhnaksjäänud näo tema
poole.

— Grischa, kallid! Ma elan ikka
alles, — naeratas ta mehele suure jõu-
pingutusega wastu.

— Jah! — katkestas Grigoori enda
mõtteid, — Maascha oli teise loomuga
inimene, oskas maja pidada ja oli hea.
Aga see... hoopis teistsugune...

Mõtted tulid jälle tütre juure tagasi.

— Ehh, Oolja, Oolja!... Kui sind
kord weel silmapilgukski näha saaks...

* * *

Anna kõneleb kaubanaistega, kuid
südamel kusagil nagu küünistaks kassid.

— Kus Ooljakene nüüd küll on?

Anna mõtleb, et kui Ooljakene nüüd tagasi tuleks, lubaks ta rõõmuga teda kooli minna ja Nastjat endil käia, kuigi Nastja Annale ei meeldi.

— Seda wõrukaela Nastjat küll! Mu süda aimab, et tema Ooljakest õhutas kodust ära minema.

Anna südant imeb mure.

— Mis tütarlapsega küll kõik juhtuda ei wõi? Kas teeb kuri inimene talle ülekohut, wõi külmetab end?

Kassid kratsiwad Anna südant, ei anna rahu. Waewalt on ta tema silmapilguks unustanud, kui mõtted tahtmata jälle Olga juures peatuwad.

Anna tuli kodu. Grigoori ei läinud teeta magama. Anna läks naabrinaise juure Sowetti äratooma, see aga on märg ja näljas, nutab.

Olga äraminek tõi ka siin häda juure. Tema hoolitsusel oli wennake alati rõõmus ja sõõnud. Aga nüüd räpane, näljas, kisendab, ja maksa weel naabrinaisele 30 kopikat päewas teise hoidmise eest.

Anna ohkas ja heitis sängi: üks hommiku ole õhtust targem.

X. O t s i m a s .

Grigoori asus tööpingi taha, kuid sünged mõtted ei lase nagu kord ja kohus töötada. Jäi mõttesse ja lõikas kruwi wäiksemaks kui waja.

— Praak, — mõtles ta tusaselt endawiisi ja wangutas pead. — Tarwis tähelpanelikum olla. Ma pole weel kunagi nii hajameelne olnud.

Grigoori püüab hoiduda ükskõik mildest mõtlemast, ja harjunud käed töötawad ise; kuid pea see muudkui mõtleb aga:

— Oolja, Ooljakene, mu kallis tütreke, kus sa küll nüüd oled?

Grigoori mõtleb ka naise peale:

— Ja ega's temagi nii wäga süüdi ole... Tal ju omal laps ja ega ta ju wõõrast last ikka rohkem armastada wõi.

Ja Grigoori on tusane selle peale et ta tütar naisele wõõras on ja et tal selles asjas kedagi süüdistada pole.

Tuleb ikka nii wälja et ta ise on süüdi, — ise jäi Olgale wõõraks, ise

sulus silmad ja ei näinud kuidas tütar perenurgas piinleb... Ise on süüdi, täiesti.

See tegi Grigooril südame pahaks, ta ei suutnud wilet oodata, ütles et on haige ja läks kell neli wabrikust wälja.

Astus uulitsale, aga kus otsida? Kus sa leiad nõõpnõela heinakuhjast, wäikest tüdrukukest Oljat?

Grigoori läks koolimajja:

— Wast teawad kaasõpilased temast seal midagi, — wilksus ta peas nõrk lootus, ja nagu uppuja õlekõrrest haaras ta sellest kinni.

Küsis all õpetajatetoas, missuguses klassis Anitschkowa õppis ja läks sinna.

Oli waheaeg ja kahe-kolme kaupa käisid tütarlapsed, kääalt kinni hoides, koridoris edasi-tagasi. Nad olid umbes Olga wanused, rõõmsad, asjalikud, puh-tad...

Grigoorile paisusid pisarad silmi:

— Ka minu Oolja wõiks niisugune olla...

Wana naisterahwas tuli wastu, nähtawasti õpetaja.

— Seltsimees, keda teie otsite?

— Tütart, — lausus Grigoori ja waatas maha. — Olga Anitschkowat.

— Anitschkowat! — hämmastas õpetaja. — Wõi teie oletegi tema isa?

Grigoori waatas talle näkku ja ehmus.

— Mis temaga on juhtunud? Kas teate? Õelge! — palus ta.

— Ei midagi, — wastas õpetaja. — Ta on wõõra ema juures, wõõras majas, sõbranna juures.

Grigoori ei pannud õpetaja etteheitwat häält tähele.

— Kus, õelge, kus...

Õpetaja waatas tähelpanelikult ta äritatud nägu.

— Miks te teda niikaugele sundisite minema? — lausus ta pehmelt. — Ta oli meie parem õppiija, andekas...

— Kus ta on? — suutis Grigoori waewalt küsida.

Õpetaja andis Nastja aadressi.

Nagu tiiwustatuna ruttas Grigoori Nastja juure.

— Elab, elab! — tuksus ajus, ja silmad ei näinud ümbritsewaid asju.

— Oolja, Ooljakene, lapseke, elab, — sosistas ta jalakäijaid kõrwale tōu-gates.

— Siin...

Silmapilguga oli ta trepist ülewal. Kõlistas järsult, kõigest jõust ja ootas kannatamatult kuni uks awati.

Helesilmne, ümarguse näoga naisterahwas awas ukse. Imestanult waatas ta suurt soonelist meest, kelle tahmas-telt põskedelt weeresid suured läbi-paistwad pisarad.

— Kas Olga on siin? — küsis Gri-goori.

— Tulge tupp! — wastas ukse-awaja lihtsalt ja astus ta järgi kitsas koridoris edasi. Ta awas ukse ja Gri-goori tormas sisse hūüdega:

— Ooljakene, tütreke!

Walges toas, puhta linaga kaetud laua ääres istusid Olga ja ümarguse-näoline Nastja.

Olga waatas sissetulijat pärani, hir-munud silmil.

— Isa!

Grigoori haaras tütre sülle. Kuid Nastja kargas toolilt püsti ning jooksis Grigoori juure.

— Jätke ta rahule, — hūüdis ta wi-haselt. — Teie ei tohi teda ära wiia. Kuulete?! Ta on mu õde.

Grigoori laskis Oolja lahti ja kuulas imestanult ning kohmetult wihaseid sõnu, mis Nastja roosast suukesest rahena sadasid:

— Ei tohi... Teie ei tohi teda ära wiia. Ta tuli teie juurest ära, sest et te teda kooli ei lasknud ja pioneeride rühma ei lubanud astuda...

— Ema, ema! — hūüdis pahane Nastja. — Ema, ütle'nd sina talle, et Oolja alatiseks meile jääb!

Kuid ema waikis. Ta waatas kord ägeda tütre, kord kohmetu Grigoori peale.

— Sul on meil hea olla, Oolja, eks ole? küsis Nastja Ooljalt.

Ja tõepoolest, sellega pidi Grigoorigi nõus olema. Nastja puhtad ja korra-

likud riided seljas, lindiga tugewalt kinniseotud juuksepalnikuga, Nastja tugewad kingad jalas, pestuna — nii näis Olga terwem ja rõõmsam olewat kui kodus. Niisugusena polnud isa teda weel kunagi näinud.

— Isa, mina kodu ei tule! — ütles ta tasa kuid wäga kindlalt.

Grigoori pörkas tagasi.

— Oolja... — lausus ta, ja talle näis et teadwuse kaotab.

Olga jooksis ta juure.

— Lase kooli, lase pioneeriks, las ma õpin... — ütles ta end isa wastu surudes, — ja ma tulen tagasi, isake, tulen kodu tagasi. Muidu — ei suuda...

Grigoori haaras ta jälle sülle. Surus põse ta näo wastu.

— Kui sa aga tagasi tuled, tütreke, igale poole lasen, kuhu aga tahad... Oled mul siis kui waba lin-nuke... Tule ainult tagasi, kallis.

Olga surus huuled isa terawale kar-wasele lõuale...

— Noh, kas paneme siis riided selga, — ütles Nastja ema ja ei suutnud weel ära pöörduda kui kuiwad, tulised huuled end ta käele surusid.

— Mis te nüüd? — punastas ta... Kuid tulised isapisarad langesid üks-teise järgi ta sõrmedele.

— Tänan... Suur tänu, — pomises Grigoori ja ei suutnud pisaraid tagasi hoida... Tütre eest... kõige eest...

— Ta on tubli tüdruk, — sõnas liigu-tatud naine ka läbi pisarate. — Olge temaga ainult lahkem. Teate ju, pole ema, waenelaps...

Olga suudles Nastjat ja ta ema.

— Tänan... — lausus ta tasa.

Pikas Nastja palitus, mis Ooljale kaswu järgi polnud, astus ta isaga seltsis wälja.

— Nii siis, kodu? — küsis Grigoori. — Kas nii nagu ennegi?

— Kodu jah, isa, — wastas Olga rõõmsalt. — Kodu, isake, ainult... mitte nii nagu enne, — õppima ja pioneeriks.

Hällilaul.

Uinu poeg, mu väike,
 Kiidu nõlwilla.
 Kõrgel alles päike —
 Tööd mul lõpmata...

Sulle hälli siidist
 Umblik õhus koob.
 Ülipeenest niidist
 Unepaika loob.

Siblik lilles hõljub,
 Laulab lõoke.
 Õhus häll ju kiigub,
 Uinu, väikene.

Mesilind sul kannab
 Magust huultele. |
 Loodus ise annab
 Suud sul, pojake.

Helle Kochberg

Helle Kochberg.

Meie ajatirja ilutirjanduse-lehekülje
 alaline kaastöeline.

Dõitlusele haigustega ja alkoholiga

Perenaine ja tiisikus.

Perenaise kohustused on keerulised ja mitmesugused. Tema on maja pea. Korralikul perenaisel on tuba puhas, maitsev ja odav toit laual, lapsed ja mees õigel ajal söödetud, puhtalt ja korralikult riietatud. Perenaine ei walwa mitte üksnes selle järele et lapsed oleks söönud, joonud ja riietatud, waid ta hoolitseb ka nende kottmete ja kaswatuse eest. Ta peab olema kaswataja ja peab ka sanitari kohusid täitma. Hästi sisseseatud kodune kord ei kaswata mitte üksnes lapsi waid ka täiskaswanuid. Puhtas toas ei kõlba põrandale sülitada, suitsuotfi nurka wifata ega kasjata jalgega sisse astuda. Kui perenaine enne sööki käsa peseb, harjaga hambaid puhastab, hommiku ja õhtu enne

magama minekut tuba tuulutab ning sunnib ka lapsi seda tegema siis harjuwad ka teised kaaselanikud seesuguse korraga. Dieti sisseseatud elu ühes majapidamises, wõib eeskujuks olla teistelegi perenaistele.

Tõsi, perenaine peab koduste talituste peale hulga aega ära raistama. Temal ei jää ühtegi tundi enesearendamiseks ja ühiskonnatöös. Ega siis ilmaaegu perenaisi kõige mahajäänumateks inimesteks ei loeta. Kuid see on ajutine nähtus. Kui ühiskondline odaw toitmine joonde seatakse, kui odawneb ühiskondline pesu-pesemine, seatakse sisse tekküte — siis jääb hulk igawat ja musta kuid palju aega raistawat tööd ära, perenaine wabaneb enesearendamiseks ja ühiskonnatööst osa-

wõtmiseks. Kuid seesuguselgi juhusel jääb tema kauaksajaks pea käjuandjaks perekonnas, temast oleneb perekonna elu ja terwis.

Kui tahame tundma õppida kuidas elab meie tiisikutuhaige, kui tahame teda tema haiguses awitada, peame kõigepealt tähele panema misjuugustes kodustes tingimustes tema elab. Selleks pöörame perenaise poole, sest temast oleneb hult neist tingimustest.

Tiisikutuhaigeid on mitmejuuguseid. Ühed on tööjõulised, nende terwise toetamiseks on tarwis kodust elu korraldada. Teised on inwaliidid, tööjõuetud, kuid wõdrafst abi ei tarwita ja wõiwad mõnda kodust tööd toimetada. Võpuks on seesuguseid haiged, kes haigemaja arstimisil tarwitawad, ning ilma talitamiseta läbi ei saa.

Misjuugune on perenaise osa seesugustel juhtumistel?

Tema peab ühest küljest toetama haige terwist ja elu, teisest küljest peab püüdma taistta haiguse külgehakkamise eest ümberolijaid, peaaajalikult lapsi, sellele tiisikus iseäranis kergesti hakkab.

Õtimeje ülesande läbiwiimiseks peab olema õige päewaford fiske seatud. Haige peab saama teatud ajal toitwat toitu, mis on maitswalt walmistatud ja mida puhalt antakse. Kui haige on tööjõuline, siis peab ta puhkama wähemalt 8 tundi hästituulutatud toas, kus soojus ei ole enam kui 12—14°, hommiku tuleb teda toas seisnud weega hõõruda, suitsetamine ja joomine on haigel waja tingimata maha jätta. Tööjõuetud tiisikutuhaiged peawad enda elu arsti ettekirjutuse järele fiske seadma. Et iseenmast ja teisi tiisikuse eest hoida, peab perenaine kõigepealt haiget korraldama, s.o. haige jaots peab olema eraldi woodi, nõud, kätäräit.

Haige woodi peab olema kõige wähem 2 meetrit teistest woodidest eemal. Kui teda maheriidega eraldada, siis peab see niisugune olema, mida kergesti wõib pesta.

Parem on kui haige ise oma woodit koristab; kui aga tema seda teha ei wõi, siis peab püüdma haige woodiriided mitte toas raputada; oma filmnägu tuleb seejuures kõrwale pöörata, et woodi tegemise juures üles kerfiwat tolmu mitte fiske hingata.

Tolm tuleb kõrwaldada märja lapiga, enne puhkimist tuleb õhuafen awada.

Haige peab süljepotti sülgama; sülg tuleb wäljakäigu kohta walada wõi weel parem ära põletada. Süljepotti on tarwis kord nädalaks soodaga keeta, mida ifka ühes ja samas nõus tehtagu. Haige nõusid tuleb eraldi pesta ehk wiimases järjekorras, ja keewa weega ülewalada. Haige taskurätitud ja kätärätitud tuleb eraldi koftu korjata, kas wõi padjapüürisse, soodaweega märjaks teha, läbi keeta ja alles pärast seda teise pesuga üheskoos pesta anda.

Mingil tingimisel ei tohi lubada et haige last suudleb, temaga ühest nõust sõõb, et laps haige suitsuotja oma suhu wõtab jne. Kõit need määrused tuleb meeles pidada ja nende täitmise järel walwata, iseäranis nende haigete suhtes, kes rõgastawad ja kelle rõgas tiisikuse pulgakesi (patilluiseid) leidub. Seesuguste haigete üle peab praegusel ajal rahwatomisfariaadi ettekirjutuse järele raiooni dispanseeri teadustama, kust rawitseja („õde“) kodu saadetakse seisuforda järele waatama; see peab haiget õpetama, kuidas tuleb elada, et oma elu ja terwist hoida ja haigust mitte teistele edasi anda. Kuid rawitseja ettekirjutused wõiwad kasuta jääda kui fiin perenaine kaasa ei aita. Aga aidata tema wõib, kui koduse elu fiseseseadja ja korraldaja.

Kui korteris pool-inwaliidi elab, kes tiisikuse pulgakesi wälja sülitab, siis on asi palju keerulisem. Tema ei wõi suurt tööd teha, kuid aitab perenaisil, kõige enam hoiab lapsi, walwab korterit jne. Seesugusest „abist“ tuleb eemale hoida, püüdes täita õe ettekirjutusi; iseäranis tuleb lapsi haigest eemale hoida.

Weel keerulisem on lugu kui perenaine ise haige on ja tiisikuse pulgakesi sülitab. Sest tema walmistab toitu, kannab seda lauale, koristab nõusid, tuba, peseb ja triigib pesu, talitab lapsi jne. Igatahes oleks kõige parem teda neist töõdest wabas- tada ning need kohustused mõnele teisele anda, kuid see pole alati wõimalik. Siin on nüüd iseäranis tähtis perenaise arusaamine. Kui ta tähpanelikult õe õpetust kuulab ja täidab —, kuida tuleb toitu walmistada, leiba lõigata jne —, siis on haiguse edasiandmise hädawõht palju wähem kui seesugusel lool kus nõuanded kõrwale jäetakse.

Astu wõitlejate ritta!

Ühels suuremaks takistuseks sotsialismi ülesehitamises on meil rohke alkoholi tarvitamine, millega üjutawad endid miljonid tööliste ja talupoegade perekonnad, kaswata-des kõisugu õnnetuste arvu mitmewõrra.

Arwud on kohutawad: üle S. N. W. L. tarwitatakse 1927-28. a. enam kui 1200 miljoni rbl. eest alkoholi. Sinna hulka arwamata on veel kõige hädaohtlikum alkoholikihwt, mis iseäranis maal laastab, s.o. „samagon“. On andmeid, mis räägiwad et S. N. W. L. 1926. a. raisati selle wedelikuga peale 150—200 miljoni puuda wilja, mille eest küla 50.000 traktori, 50.000 wiljapekkumafinat ja teist nii palju teisa masinaid oleks wõinud osta. Kõe arwud kaswawad iga aastaga suuremaks ja witsutawad tööliste ja talupoegade majapidamist walusasti.

Kas wõime jõudfasti edasi sammuda sotsialismi poole kui iga aastaga nii suur hulk raudhobuseid — traktorisi ja palju teisa häid wõimalusi kõrist alla neelatakse! Ei! Tuhat kord ei! Selle pahega peame ägedat wõitlust algama.

On arwamisi et alkoholiga on üsna kerge wõidelda: tuleb riigil wiina ja õlle walmistamine lõpetada ja ongi asi korras. Kuid asi ei ole nii kerge, wiina asemele tuleb „samagon“ palju suuremal hulgal. Riik wõib wiina ja õlle walmistust sedamööda wähenendada kuidas ühiskondline liikumine alkoholi wastu kaswab, rahwas ise õlle ja wiina tarvitamisest lahti ütleb ning nõuab et selle wedelikuga kauplewad asutused kinni pandaks. Peaosa sellest tööst langeb naistöölise ja talunaisterahwa õla-dele, sest tema lapsed kannatawad selle all kõige rohkem.

Kuidas tuleb wõidelda? Linnas — wabrikutes ja tehastes, maal — külades

peawad jaama organiseeritud alkoholi wastu wõitlemise rakufesed. Naisterahwas peab sellest tööst aktiivselt osa wõtma, see rakule peab omale uusi liitmeid kaswatama, joomise läbi tekkinud halbu nähtusi aru-tama ja oma otsusi nende kohta tegema.

Juba minewal aastal otsustas walitsus, et igal asutusel ja küla üldkoosolekul õigus on oma nõukogude kaudu kohaliste õlle- ja wiinamüügi kohtade kinnipanemist nõuda. Seda wõimalust on seni wähe kasutatud, uued rakufesed peawad laiematele rahwa-hulkadele selgeks tegema, et seda wõimalust igalpool kasutatakse.

Jnimestel on juba sadandete aastate wältel sisse juurdunud, et peab igalpool jooma. Ka lapsi joodetakse juba wäiksest saadik. Seesuguste kommetega on raske wõidelda, kuid ometigi peawad nad häwi-nema. Selle raha eest wõib perekond pa-remat toitu muretseda, teatris, kinos, klubis ja teistes kultuurlistes asutustes meelt lahutada. Kõik seda wõib ja peab naistööline ja talunaisterahwas oma wisa tahtmisega ja püüetega kätte wõitma.

Lued rakufesed peawad päewawalgele tooma sala- wiinakauplejad, keda külas suurel arwul leidub. Wõitlus alkoholiga annab ainult siis soowitawaid tagajärgi kui suudame luua laialise meeoleolu tööliste ja talupoegade joomise wastu, selleks kõige ilnuwat kirjandust kasutades.

Naistööline ja talunaisterahwas, astu aktiivselt kirjasaatjaks seinalehetele, aja-lehetele, ajakirjadele! Saatke materjaali oma asundustes joomise läbi tekkinud kah-judest! Arutame neid kollektiivselt.

Wõitlus alkoholiga nõuab pitalist kan-natlikku tööd, kuid oleme kindlad, et ka selle pahe wõidame.

HILDA M.

Walgest Eestist

Nii kardetakse punast.

Siljuti sai teegi feltiline Eestist kirja, milles muu seas järgmist on:

... Meil oli siin ka Mai wastuwõtmine. Sotsid, tööliised ja mitmesugused feltid olid kogunud „Eestonia“ ette lip-pudega. Nad pidid sealt Suurt-Tartu maanteed mööda Kadriorgu minema, kuid politsei ei lastnud ja ajas kõik laiali. Ei aidanud muud kui minni kõrwalisi uulitsaid mööda Laulupidu platsile. Rahwast oli palju. Politseil oli tegemist. Kaitseleit läks mööda Narwa maanteed Kadriorgu palee ette. Sinna olid kolm suurt raadiofõwendajat üles seatud, kust riigikogu kõnesid kuulda võis.

Mina läksin ka rongikäigule ja panin selle punase rätiku pähe, mis ja mulle tinitisid. Paljud wahitsid mind imestanut, aga kui ma Kadriorgu sain, kutsuti

mind ametiwõimude poolt kõrwale ja küsiti, kust ma selle rätiku olen saanud. — Wastasin et kui ma Wenemaal külas olin kingiti mulle see, ja et täna punaseid lip-pusid ja rätikuid palju on, siis panin ka mina kingitud punase rätiku pähe. Mulle wastati et ma võiwat punast rätikut pähe panna, kuid mitte seda, sest see on Wene riigi märgiga. Rätik wõeti mult ära, kirjutati nimi ja aadress ja kästi 4 päewa pärast jaostonda tulla.

Läksin, nagu kästi. Seal taheti see rätik mult ära osta. Wastasin et ma kingitud asja ei müü. Siis wõeti mult allkiri, et ma seda rätikut kunagi ei kannaks, wastasel korral karistatakse mind.

Näed, misuguseid süüta asju meil kardetakse...

Naistöoline.

Sm. Tageli perekond peale korterist „wäljatõstmist“ Wõru jaamas.

Siljem mõisteti sm. Tagel Eesti „wabariigi“ lohtu poolt töölisteliikumisest osawõtmise eest 15 aastaks sunnitööle.

Sl. Tageli firi mehele — wanglasje. *)

Kallis pappi!

Terwitame sind oma kirjaga ja saadame sulle palju tuhat terwiſid. Mõne reaga oma elust: olime kõik, terve sinu perekond, termelt tats nädalat surma suus. Hoolekande osatond wastu ei tulnud. Ei olnud muud süia kui wett-leiba. Ja rohkem ei midagi. Ka leiwastki puudus. Pissarad woolasid filmadest, tuudsin näriwat walu, et oma laste näljapiina pidin pealt waatama. Raske oli seda wälja kannatada; wahetpidamata rõhus laste nutt. Wiisin lapsed linnawalitsusse, seal wastu ei wõetud. Paistis, et ainuke tee oma lapsi hädast päästa oli — lapsi sinna jätta ja omale lõpp teha. Mõtlesin, et ehk siis wõetaks lapsed wastu kui mind enam ei ole. Lapsed aga jooksisid linnakojast wälja ja ei jäänud minust maha. Et lapsi selles wiletsuses pisutki aidata, palusin weel kordki leiba wõlga anda. Kuid ei mõjunud laste nutt...

... Salme on mõnda aega juba haige, on end ära külmetanud. Poole suweni ei antud lapsele pastlaid jalga. Kui laps tahtis isale kirja saata — ei lastud teda postni minna. Metſikumat ümberkäimist ei wõi enesele ette kujutada: sõimati, hiriwitati, — peale teiste sõõmist anti tütrele neid jätiseid süüa mis taldrekute põhja oli

jäänud... Mis see hallparun weel tahtis lapsega teha — see jäägu siin nimetamata; hirmuga jättis laps oma riided maha ja jooksis niisuguse metslase juurest ära.

Armas mees! Mis meist nüüd saab — ei tea. Terwis! on nende mitmekordsete wapuſtuste tagajärjel nii nõrk, et waewalt jõuan jalgel olla... Tuleb metſas hagu otſimas käia... Jõukamad waatarwad hiriwitades pealt, kehwapel pole ju enesetelgi wõimalik meieſuguste elu kergendada.

Tuhat terwiſid meie kõigi poolt.

Sinu naine.

*

Armas isa!

Tulen sind oma kirjaga waatama ja saadan palju tuhat terwiſi oma ja teiste poolt. Mina olin karjas tats kuud ja oleks weel olnud kuid ei wõinud enam olla. Nad olid õelad inimesed. Käisin ta kewadekülmaaga palja jalu, et tehtud pastlaid jalga ja nüüd olen end ära külmetanud ja haige. Sää! tuli kõikfugu rasket tüdrukut tööd teha mida ma ei jõudnud. Pidin hädaga ära tulema. Küll ema kirjutas sulle rohkem, mis sää! minuga sündis ja kui ropult ümber käibi...

Gla hästi, isa!

Salme poolt.

*) Kirjawiis muutmata.

Toim.

Tütarlaste kaswatuselst.

(Mõttewahetuse korras.)

Suured ühiskondlised muudatused löid kõikuma ka perekonna aluseid. Puudub endine wälispidine kindlus. Iseäranis linnades ei wõi paljudki kodused perenaised julged olla, et neid ei „koondata“ s.o. et mees ühel ilusal päewal seletab, et wana naisega neil iseloomud kokku ei sünni ja noore naise kodu toob.

Endine naine jääb väga wiletsasfe seisukorda. Harilikult puudub tal tööoskus ja ta on sunnitud elu ülewalpidamiseks kõige lihtsamat ja ifegi juhuslist tööd otſima. Noorus, ilu ja tihtilugu terwiſki on jäänud ühes mehega. Suurte linnade tööbõrsele tuleb suur protſent lahutatud naifi, kes mustatööliste järjekorras tööd ootawad.

Siiamaani puudub meil ühiskondline arwamine, et mees liiderlik olla ei tohi. Mees, kes naifi wahetab, on aus, lugupeetud mees ja keelepiksu ohwriks langeb just kannataja naine. Ja niikaua kui need nähtused ühiskondlist hukkamõistmist pole leidnud, korduwad nad sagedasti.

Teine abinõu on kodustele perenaistele tööoskuse andmine. Oppinud naistööline on isefeiſew. Wahutus liiderlikust mehest on talle ainult õnneks. Kuid see on tagantjärele ümberkaswatus. Tulewast põlwe peame kaswatama teifti, kui praegust.

Kodanlikes ilmas kaswatatakse tütarlapsi ainsama otstarbega — neid mehele panna. Kapitalistlike korra lagunemine on aga seal niiwõrd perekonna lõhgunud, et

oldakse sellegagi rahul, kui tütarlaps mehele saab, kas teiseks, kolmandaks või kümnen- daks naiseks. „Parem rikka mehe armuke, kui waeße mehe naine“, on liitumas rahwa- sõna. Tütarlast kaswatatakse kui sugulisi olemust, kes mehes iha peab äratama ja keda ülewalpeetakse ainult kui suguiha rahuldajat. Selle tõttu ongi praegusel ajal väga raske teineford wahet teha ni- nimetatud ausa naise ja müüdawa naise wahel. Mõlemad on wäljatufumalt rii- des, mõlemad wärwitud. Tegelikult on mõlemad müüdawad olemused.

Töölis- talupoegade riigis niisugused ostu ja müügi wahekorrad ei kõlba. Meil on uue ühiskonna ehitajad nii mees kui naine ühewäärilised. Praegu on meil veel ole- mas seda wanast päritud ja ump'iga ühes- toodud orja waheforda. Lahii saame temast siis, kui kaswatame ümber endid ja mis kõige tähtsam, kui tulewa soo inimesiks kas- watame, kes uue ühiskonna ehitawad. Suur osa kaswatustööst on praegusel korral veel perekonnas ja just emadel. Laste kaswa- tuses tuleb kõik rajada selle peale, et neist

kasulikud ühiskonnaliitmed tuleks. Töö- ostust tuleb anda mitte ainult pois- waid ka tütarlastele. Tütarlast ainult „kodu- kanaks“ kaswatada oleks kuritegu tema ja ühiskonna vastu. Meil on see kerge. Mingit tatistust tütarlaste kwalifitseerimisele ei tehta, waid aidatakse igalpool sellele kaasa.

Teine asi, mida tütarlapse kaswatamises unustada ei tohi, on see, et meie kaswa- tame tulewast ema. Seda peab teadma perekond ja kool. Niisugust ema, kes on ühiskonna kasulik liige, kes aktiiv- selt ühiskonna tegewusest osa wõtab ja kes mitte ainult tugewaid, terveid lapsi ei sünnita waid neid ka wääriliselt kui oma järeltulijaid kaswatada oskab.

Tütarlastest kaswatame meie mitte „koduwanu“ ja müüdawaid naisi waid ühiskonnale kasulikke liitmeid, mitte abordi- tegijat, waid e m a.

S. A.

Toimetuse märkus. Palume selt- silisi nii maalt kui linnast oma arwamisi selle küsimuse kohta järgmises numbris awaldada.

Uus küla

Talunaisterahwas ühiskonnatööl.

(Loshitowo küla, Nowgorodi ringkonnas.)

Minewal aastal, 13. oktoobril waliti meie külas naisselfiliste hulgast 12 nais- delegaati. Nende hulgas olid enamjagu perekonnainimesed, 18 a. kuni 48 aastani. Waatamata selle peale, et talunaisterahwas

on naistöblihest maha jäänud ja rohtem oma perekonnaga seotud, käisid nad korra- likult delegaatide koolis, wõtsid aktiivselt tööst osa. Koos käis alati 70—80%. Sga delegaat oli peale oma kooli töö, veel

mingisuguse külas tegutsewa ühiskonna organisatsioonil külge kinnitud (küla nõukogu, kooli nõukogu, punane nurg jne) millest ta osa pidi wõtma ja töoga kaasa aitama. Seda täitsid meie naisdelegaadid korralduslikult. Iseäranis filmipaistew oli töökülanõukogu juures. Üks delegaatidest, meie kõige wanem seltsiline, on walitud külanõukogu rewisjoni komisjoni esimeheks. Tulewal aastal saab meie töö weel wiljakam olema, sest nüüd on meil juba töökogemusi. Ka kool andis meile mitmeidki teadmisi. Sügiseks olgu talunaisterahwas walmis oma tööd jätkama. Waja mees-seltsilistele näidata, et meie nende ribadest maha ei jää ja ka tööd juhtida oskame.

Pähkel.

Willu Pähkel, üks tegewamatest kirjasaatjatest

Naisterahwas on ise süüdi.

(Salme asundus, Mustamere ringfond.)

Salme keedukursustest osawõtjad.

Nõrgalt edeneb töö meie naisterahwaste keskel. Wana äraiganenud kodanluse mõju on weel kange. Kollektiivse elu küsimus teeks nagu hirmu. Pilenkowi lugemisetoa töö-programmi järele kogusiwad meie naisterahwad talwe jookkul 2 korda kuus, wahest ka rohkem, et mitmesuguseid küsimusi naisterahwa ja laste terwishoiust ja kollektiivsest majapidamisest lahendada ja

arutada. Need koosolekud kestawad ka suwel edasi, kuid 1 kord kuus. Külas on kaunis palju naisterahwaid, aga koosolekutele ilmub ainult 2—15-ni. Koguwad enamasti perekonnainimesed, tüdrukuid aga on wäga wähe näha. Wiimane koosolek läks korda ainult kolmanda korra kutsumise järele, õige wähesse arvuga. Kes on süüdi? Naisterahwad ise. On ka mehi, kes

ei falli naiste tegewust ja wastupidist mõju oma naiste peale avaldavad. Paljud loewad naiskoosolekuid tühjaks ajawiitekts ja lapfikuts. See mõjub argade naisterahwaste peale. Kuid arusaajad talunaisterahwad ei tohi mitte seda tähele panna. Naistöõ ja liikumine on äärmiselt tarwilik, mitte ainult meie Liidus waid terwes ilmas. Seltsilised ei tohi oma tööd häbeneda. Waja kõwapea meestele selgets teha naiskoosolekute tähtsusest, kus arutatakse majapidamise, terwishoiu, lastekaswatuse jne küsimusi. Eht küll Salme elanikud üldiselt ümbruskonna rahwustest kultuuriliselt kõrgemal astmel seisawad, on meie naisterahwaste arenemisega asi koguni

turb. Enamasti oleme 3—4 aastase esimehe astme tooli haridusega, osa naisi pole niigi palju teadmisi omandanud. Nii et koosolekute ja ringidest osawõtmine on väga tarwiline. Loodame tulewikus, et naistöõ elawamalt edeneks. Küla nõukogu ja noorte ühing on kohustatud jels kaasa aitama. Tarwis kõrvaldada igat takistust, mis naiskoosolekute kokku kutsumist segab.

Näitaks kutsuti meil ühel õhtul ka üldkoosolek, mis loomulikult naiskoosolekut halwas.

Naised, elawamini tööle. Uue elu loomine läheb lainena. Rahemat ei wõi olla kui maha jääda

Naite.

Koored loodusteadlased.

Puusta asundus (Pihwa ringkond, Nowoselje raioon).

Puusta asunduses organiseeriti õmb-lus-ring, kuhu sisse kirjutasid 24 liiget. Õmb-lusringi töö algab septembri kuul, kus naisterahwad põllutööst wabanewad. Ring seab oma ülesandeks anda praktilisi juhatusi õmb-lustöös ja wäljaõmb-luses. Mõned jõukamate talupoegade tütreid kutsuwad nurja ajada õmb-lusringi organisatsioonilist

eeltööd, julustades, et seal hakatakse jällegi kommunismi „pähe tuupima“ ja midagi tegelikku abi ei anta. Sellele tuleb aga wastulööb anda.

Kõõmustaw on, et kehewamad talutütred ja naised ringi kasust aru saawad ja igal wiisil juba nüüd püüawad ringi eeltöödele kaasa aidata.

—E—

Sakala asundus (Veeningrabi ringkond, Kingisepa raioon).

Wisalt, kuid ikkagi liigub meil ühis-kondline elu, nii mitme tuntawa takistuse peale waatamata: puudub juhtiw seltsiline,

niisama ruumid. Sellest just hakkabki meie talunaine peale: uued kooliruumid. — Talwel töötas käsitööring, nii et wõi-

fine näitemüüti korraldada, mille sisse-
tulek uue koolimaja ehitamiseks läheb. Kui
sellest raskusest üle saame — siis pole
seisukord täbar. Koolimaja ettevalmistuse
tööst ei jää naised maha, — olgugi, et
enamasti vähekirjaoskajad oleme ja sage-
dasti nõukogude valitsuse külapolitiikaga
tuttavad ei ole.

Ka majanduseelus on edusamme. Mu-
retsetakse põllutööriistu, paremat seemet
ja tänawu kewädel sorteeriti omad seemned.
Tänawu tõusis märkja ka piimaühisuse töö,
mis hull aastaid kirjates. Naiste osawõtti
ühispiimatalitusest olgu üldine hüüdsõna.

M. W.

Liwoonia lasteplats.

(Põhja-Kaulaasia, Armanwiri ringfond.)

Möödunud aastal organiseeriti Liwoonia
külas lasteplats, mille kaunis wiletsates
majanduslikes tingimistes tuli töötada,
mille tagajärjel ei olnud võimalik ühis-
fondlikt toitmist korraldada, riidet muretseda
jms. Külarahwas ei olnud ka küllalt
wastutulelik — kaasa aitasid ainult ühis-
fondlised organisatsioonid ja asutused. Kui
wõrrelda tänawu aastast tööd möödunud
aastaga, siis näeme suuri edusamme, millele
suuresti kaasa aitas küla nõukogu kultuur-
sektsoon. Tehti aruandeid lasteplatsi
tähtsusest. Majandusliste olude paranda-
miseks oli eraldatud wäikesed summad
kooperatiivist, enesematsustamisest jne.

Külarahwa, eriti lastewanemate wasta-
tulek oli häa — wäljaarwatud mõned
üksikud, kellel ei olnud küllalt selget pilti
lasteaiast. Plats töötab 1. juunist 50-ne

lapsena, kelledest suurem osa kehwiute ja
kestmittude omad on. Ühisfondiline toit-
mine on sisse seatud. Jääb joomida, et
tulewikus oleks 100% eelkoolilapsi laste-
platsil ja et wanemad igatpidi tööle kaasa
aitaks ja puuduseid igakülgselt arwustaks.

Loodame, et liwoonlastel ega teistel ei
wõi mingisugust kahtlust lasteplatsi kasu-
likkuse kohta olla, sest lasteplats on eel-
koolilastele koolits, kus nad juba palju
kasulikku harjumusi saawad ja kollektiivisust
õpiwad — mis aitab neist kasulikku ühis-
konna liikmeid kaswatada.

Tulewal aastal peats igas eesti asun-
duses lasteplats töötama.

Lasteplatsi kaudu wabanemad maa-
naised, laste wanemad, murest laste üle,
nii aitame töowiljakust tõsta.

Sellepärast kõit tööle!

„Lasteplats“.

Liwoonia lastegrupp.

Kirjawastused

R ü s i m u s: Olen lapse ema, talle isa oli teise abielus enne minu lapse sündimist. Kas on mul õigus lapse isa käest toiduraha nõuda ja tuidas sellega peale hakata?

Marta L.

W a s t u s: Teil on täielik õigus lapsele toitmiseraha nõuda. Teie lapse isa abielu teise naisega ei mõta lapse isa õigusi — isa jääb isaks ja on kohustatud oma last toima. Nõudmisega pöörake rahwakohtu poole.

R ü s i m u s: Olen üffit inimene. Mees on furnud ja pean kolme alaealist last toima, palka saan 42 rubl kuus. Kuidas saaks lastele riikliku abi ehk neile lastemajas tohta leida. Kuhu poole alguses pöörata tuleb? Olan Leningradis teistraionis.

W a s t u s: Teil tuleb pöörata raiooni rahwahariduse nõukogu poole. Kui isa oli kinnitatud, saavad 3 last $\frac{2}{3}$ tema viimase 12 kuu teismise palga järele. Sel juhtumisel tuleb pöörata kinnituskasjadesse.

Geesti internaadi asjus tuleb Oblasti Haridusosakonna Geesti inspektoriga läbirääkida (Plehaanowi uul. 7).

R ü s i m u s: Kas wärwimine, puuderdamine ja moed on R. L. elawale naisterahwale lubatud?

X.

W a s t u s: Wärwimise ja puuderdamise käsimuses tuleb eeskätt waadata, kes wärwivad ja puuderdawad. Need on kodanlaste naised, tütreid, armuteised, müüdamad naised, üheõnaga köid, kes tahawad efineda mehe fuguitha täitjatena. Wärm teeb awaliku naise sarnajets ja õhutab sellega meeste fugutunnet.

Kes ei wärwi ega puuderda? Teadmusklijed naistöolijed ja talunaijed, parteilajed, komnoorfoolajed, aktiimjed tegelajed, õpetlajed, üheõnaga isejetswad naised, aktiimjed sotsjalismi ehitajad.

Wärwimise ja puuderdamise käsimus tuleb eitawalt otjüstada. Terwe näonahl on kõige suurem ilu. Tuleb rohlem puhtuse ja otsitarbekohase toitmise peale rõhtu panna. Selle ajemel, et kallist kosmeetikat (wärm, puudert, lõhnadli) ja igasuguseid hilpustid muretseda, antagu see raha toidu ja puhtuse peale. Tööliste ja talupoegade ilu on terwis ja puhtus.

R ü s i m u s: Kuidas mahapaberit todufel teel walmistada?

H. R.

W a s t u s: Pannakse hoolega puhastatud lai saiaplaat pliida pääle, nii et soojaks läheb, siis laotakse poogen walget paberit pääle ja õrutakse paberit kiiresti laia maha tüfiga.

Wastutaw: toimetuse-kolleegium. Wäljaandja: „Külwaja“ (изд. „Кольвая“).

Kaasas: Lõigete joonestused.

Oktoobripühaks

on weel „KÜLWAJA“ kirjastusest saada

Bassurmanski ja Tank

„Naistöoline Oktoobri barrikaadidel“

50 lhk. — Hind 35 kop.

Ütsti edasipüüdja talunaine

ärgu jätku järgmisi raamatuid ostmata:

Majapidamise alalt:

Nibel Ed. Lühike piimatalituse õpetus. Piima, koore, või ja juustu valmistamine. 17 pilti	— 45
Weide A., agr. Kuidas karja tulu tõsta	— 50
— Koduloomade termishoid ja ravitsemine	— 50

Lastekasvatuse alalt:

Geschelina S. Andke lapsele terwet toitu	— 20
Grünberg M. Raitste lapse und	— 15
Johanson D. Misparast laps ebausklikuks läheb	— 08
Kulischer-Bunzelman N. Misparast lapsi karistada ei tohi	— 15

Ühiskonnateaduse alalt:

Kalõgina A. Talunaisterahwa õigused ja nõutogude kohus	— 10
Krõlow S. Põllumajandus ja talunaisterahwas	— 20
Njuurina J. Ei ole rõhutatud rahwaid SNWiidus	— 10

„Külwaja“ raamatulaos

on suur walik humitawaid

===== laste pildiraamatuid. =====

Tellige: Ленинград 31. Улица 3-го Июля 48. „КЮЛЬВАЯ“

Üksiku numbri hind 15 kopikat
Tellimise hind 6 nri eest 60 kop.

EESTI
RAHVUSRAAMAT
AP